

Almanya'da nükleer atıklar 36 yıldır 1000 metre derinde saklanıyor, “güvenli depolama” hâlâ araştırılıyor. Türkiye'de 1 metreye gömmek yetiyor.

Almanya 'da 23 yıldır nükleer atıklar konusunda çalışan uzman Christian Islinger, İzmir Gaziemir'de radyoaktivite içerdiği bilinen maddelerin fabrika arazisine, toprağa gömülmesi ile ilgili, “Açık bir tehlike olduğu ortada. Kamuoyunun dikkati ısrarla bu meseleye çekilmeli” dedi. Nükleer atıklara çözüm bulabilmek için Almanya uzun yıllardır çalışıyor. Federal hükümet kontrolünde ülkenin değişik bölgelerinde çalışmalar devam ediyor. Gorleben'deki DBE adlı şirket yerin yaklaşık 1000 metre altındaki bir tuz madeninde en tehlikeli atık sınıfındaki radyoaktif maddeleri kalıcı olarak saklayabilmek için araştırmalarını sürdürüyor.

Üstüne toprak attılar

Islinger, 8 yıllığına girdiği şirkette 23 yıldır çalışıyor. Alman hükümeti ve DBE kısa sürede nükleer atıklara çözüm bulacağını tahmin etti. Ancak 36 yıl geçmesine rağmen hâlâ atıklara bir çözüm bulamadı.

İzmir Gaziemir'de fabrika arazisine gömülen atıkları, Türkiye Radikal'in haberi üzerine duymuştu. Aradan geçen 4 ayda, atıklarla ilgili olarak yapılan tek şeyin üstlerine toprak atmak olduğu da TBMM'ye verilen bir soru önergesiyle ortaya çıktı. Islinger'a ulaşarak Gaziemir'deki toprağa gömülen radyoaktif bulaşmış maddeleri sorduk. Islinger'ın yanıtı şu oldu: “Açık bir tehlikenin olduğu ortada. Sorumlu olan mercilere ısrarla bu meseleyi iletmek gerekir. Bu da yetmez. Kamuoyunun dikkati tekrar tekrar bu meselenin üzerine çekilmeli.”

Almanya ne yapıyor?

Halbuki Islinger'in verdiği bilgilere göre, Almanya'da radyoaktif atıklarla ilgili şunlar yapılıyor: Radyoaktivite içeren maddeler yüksek, orta ve düşük olarak 3'e ayrılıyor. Hacim olarak en az yeri yüksek derecede tehlikeli radyoaktivite içeren maddeler kaplıyor. Ancak asıl sorun da yüksek seviyedeki atıklarda. Dünyada hâlâ bu atıklara çözüm bulunmuş değil. Almanya'daki araştırmacılar, Gaziemir'deki gibi düşük ve orta seviyede radyoaktivite içeren atıklarla ilgili çareyi, bu maddeleri yerin 500-750 metre altında tuz madenine gömmekte buldu.

Atıklar sızdırmaz kaplara konuldu ve yerin altına binlerce yıllık zararı olmayacak şekilde gömüldü. Ancak Almanya'da bu çalışmaların ASSE adı verilen Aşağı Saksonya bölgesindeki tuz madenini su bastı. Şu anda tuz madenine gömülen düşük seviyedeki 126 bin varile ulaşmaya çalışılıyor. Yani tüm çalışmalara rağmen risk sıfır değil.

Gaziemir için suç duyurusu

Gaziemir'de ise 60 yıldan fazla kurşun üreten fabrikanın gömdüğü bu zehirli atıklarla ilgili meslek örgütleri de dün harekete geçti. Nükleer Karşıtı Platform'un İzmir bileşenleri İzmir Adliyesi önünde basın açıklaması yaptı. Fabrikanın sahipleri ve herhangi bir işlem yapmayan sorumlu yetkililer hakkında suç duyurusunda bulundu.

Basın bildirisini okuyan İzmir Elektrik Mühendisleri Odası'ndan Mustafa Çınarlı, “Bugüne kadar tatmin edici bir açıklama kamuoyuyla paylaşılmadı. Ülkemizde henüz bir nükleer santral bulunmamasına karşın, Tuzla'da, İkitelli'de, Karadeniz sahillerinde ve son olarak kentimizde yaşanan nükleer atık olayları, acaba daha nerelerde nükleer atıklar vardır sorusunu akla getirmekte. Ülkemize girişi yasak olan bu atık malzemelerin kentimizin ortasında bir tesiste ortaya çıkması yasal olmayan yollarla yürütülen atık ticareti gerçeğini gündemimize getirmekte” dedi. Açıklamada İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İzmir Valiliği ve İçişleri Bakanlığı'nın görevini yerine getirmediği belirtildi.

TAEK de karıştı

Türkiye'de nükleer konusunda tek uzman kuruluş Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK). Tüm idare TAEK'in direktiflerine göre hareket ediyor. Gaziemir olayının TAEK bünyesinde de tartışmalara neden olduğu öğrenildi. Kurum, Gaziemir'de gömülen radyoaktivite içeren maddelerin bir şekilde güvenli yere alınmasını düşünüyor. Ancak bunun nasıl yapılacağı henüz kesinlik kazanmış değil. TAEK'in bu maddeleri bertaraf etmek gibi bir sorumluluğu bulunmuyor. Ancak Başbakanlık'a bağlı, konusunun tek uzmanı TAEK, talimat vererek gereğinin yapılmasını talep etme noktasında yetkili.

Radikal12-4-13

